

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΘΗΣΟΜΕΝΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ
ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΑΝΑΤΟΛΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
(Περίληψις Ἀνακοινώσεως)

Ἐ π ὀ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Μητροπολίτου Μύρων

Ὁ σύγχρονος μέσος Ὁρθόδοξος ἄνθρωπος εἶναι πολὺ φυσικὸν νὰ παρουσιάσῃ εὐρὴν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ ἀπὸ τινων ἐτῶν συζητούμενον καὶ ἤδη εἰσελθὸν εἰς τὸ στάδιον πραγματοποιήσεως θέμα τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἦδη ἔχουν προωθηθῆ δι' ἄλληπαλλήλων Πανορθόδοξων Διασκέψεων καὶ διὰ τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1971 συγκληθείσης Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς τὰ προπαρασκευαστικὰ τῆς Συνόδου ταύτης. Ἐξ θέματα ἐπελέγησαν, ὡς γνωστόν, ἀπὸ τὸν εὐρὴν Κατάλογον Θεμάτων τῆς Ρόδου (1961). Τὰ θέματα ταῦτα, τυχόντα μιᾶς πρώτης ἐπεξεργασίας ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐκρίθησαν, οἶονεὶ «πρωτοβαθμίως», ὑπὸ τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἔλαβον τὴν πρώτην αὐτῶν διατύπωσιν ὑπὸ μορφήν Κειμένων - ἀποφάσεων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐκ γνώμης ὁμοφώνου, ὑπεβλήθησαν εἰς τὰς Ἐκκλησίας πρὸς μελέτην καὶ ἀπόφασιν, παρουσιάσθησαν δὲ καταλλήλως ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Συνόδου πρὸς τὸ εὐρύτερον ἐκκλησιαστικὸν καὶ θεολογικὸν κοινόν, ἐλήφθησαν καὶ λαμβάνονται ἐπ' αὐτῶν αἱ πρώται κρίσεις καὶ ἀντιδράσεις τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Θεολόγων των, θὰ ἐπανέλθουν δὲ προσεχῶς (1972) εἰς ἐπανεξέτασιν καὶ βελτίωσιν εἰς τὴν Διορθόδοξον Προπαρασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τελικωτέραν κρίσιν καὶ ἐπιψηφίσιν εἰς τὴν Ἀ' Πανορθόδοξον Προσυνοδικὴν Διάσκεψιν (οἶονεὶ «δευτεροβαθμίως») καὶ ὅταν τύχῃσι πανορθοδόξου ἐγκρίσεως θὰ εἶναι ἔτοιμα διὰ τὴν παραπομπὴν των εἰς τὴν μετὰ ταῦτα συγκληθησομένην Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον, ἥτις καὶ θὰ προβῆ εἰς τὴν προκήρυξιν τῶν ἀποφασισθησομένων περιβάλλουσα ταῦτα μὲ τὸ οἰκουμενικὸν κύρος. Τοῦτο θὰ ἐφαρμοσθῆ βεβαίως καὶ διὰ τὰ ἄλλα θέματα πρὶν ἢ συγκληθῆ ἡ Σύνοδος καθ' ἑαυτήν.

Τεράστιον ὄντως ἔργον. Πολύπλευρος προπαρασκευαστικὴ ἐργασία. Ἀλλεπάλληλοι φάσεις προσυνοδικῶν καὶ συνοδικῶν δραστηριοτήτων. Αἱ ἡμέτεραι Ἐκκλησίαι ἐν ἐτοιμασίᾳ διαρκεῖ. Ἡ Ὁρθοδοξία δραστηριοποιουμένη τελικῶς. Οἱ πιστοὶ ἐὰν μὴ τι ἄλλο τοῦλάχιστον ἐν ἀναμονῇ καὶ ἐγγηγόρσει. Οἱ Ἐπίσκοποι ἐπὶ τὸ οὐσιαστικώτερον ἔργον τῆς ἀποστολικῆς εὐθύνης των, ἦτοι ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς συλλογικῆς συνυπευθυνότητός των ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Καὶ ὁ Παράκλητος παρῶν ἐν πᾶσι τούτοις. Ὁ δὲ κόσμος ἐν συντόνῳ στροφή καὶ προσοχῇ πρὸς τὴν ἀναμοχλευομένην συνείδησιν τῆς συνοδικότητος ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ.

Ἄλλὰ τί ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἀναμενόμενον; Καὶ περισσότερο συγκεκριμένως: τί ἀναμένουν αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ τὰ ποιμνία των ἀπὸ τὴν τεραστίαν αὐτὴν κίνησιν;

Ἐν πρώτοις ἐρωτᾶται ἐνταῦθα: Αἱ ἡμέτεραι Ἐκκλησίαι καθώρισαν ἢ ὄχι ἐπισήμως τὰς θέσεις των ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ, τοῦ τί ἀναμένουσιν ἐκ τῆς ὑπὸ σύγκλησιν Συνόδου;

Ἐρώτημα δύσκολον νὰ εὔρη μίαν μονολεκτικὴν, θετικὴν ἢ ἀρνητικὴν, ἀπάντησιν. Ἐν τούτοις μερικὰ δεδομένα διαλευκαίνουσι ἴσως ἐπαρκῶς τὸ θέμα.

Θὰ ἐνθυμηθῇ ὁ ἀκροατὴς κατ' ἀρχὴν μὲ πόσην εἰλικρίνειαν καὶ ὁμότητα — τολμῶ νὰ εἶπω — ἐτέθη τὸ θέμα τοῦτο ἐνώπιον τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς τὸν παρελθόντα Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1971. Ἀντὶ πάσης ἄλλης μαρτυρίας ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἀναφερθῶ εἰς ὅσα ἔλεγον ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν μου Ὁμιλίαν: «... Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔλεγον, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς θέτει ἑαυτὴν ἐναντι συγκεκριμένων προβλημάτων, καθαρῶς θεολογικῶν καὶ ἄλλων πρακτικωτέρων, οὐχὶ ὅμως ἥττονος σημασίας, δεδομένου ὅτι ἄπτονται ταῦτα τῆς ζωῆς, τοῦ ἥθους καὶ τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς καιριωτέραις καὶ ζωτικωτέραις τῶν δραστηριοτήτων καὶ λειτουργιῶν αὐτῆς. Καὶ τὰ προβλήματα ταῦτα εἶναι ἐκ τῶν ἀμέσως ἀποσκοπούντων τοῦτο μὲν τὴν οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν, τοῦτο δὲ τὴν καλλιτέραν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὲρ αὐτῶν, ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου καθόλου. Προσέτι δὲ καὶ διὰ πρώτην φοράν καλεῖται νὰ ἐκφέρῃ συνολικὴν καὶ συλλογικὴν γνώμην ἐπὶ συγκεκριμένων πλέον Κειμένων, ἀνθρωπίνης ἀσφαλῶς κατασκευῆς, πλὴν ἀπορροδόντων ἐκ τῆς ὀρθοδόξου βιωματικῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας καὶ ἀπηχούντων τὴν βιωμένην πίστιν καὶ τὴν παραδεδομένην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διδασκομένην ἐν

αὐτῇ ἀλήθειαν, προωρισμένων δ' ἅμα — καὶ τοῦτο εἶναι τὸ σημαντικὸν καὶ θαυμάσιον — νὰ ἐνδυνῶσιν τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Παράκλητου καὶ νὰ ἀποβῶσιν ἱερὰ θεσπίσματα τοῦ Θεανθρωπικοῦ καὶ ἀκατάλυτου θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις διὰ πάντων τούτων, τῶν τε ὀρωμένων καὶ τῶν ἀοράτων, διὰ τῶν πιστεῖ νοουμένων καὶ τῇ γραφῇ παραδιδομένων, διαφυλαττομένων καὶ ἐρμηνευομένων, ὑφαίνει καὶ διασφαλίζει τὴν πρὸς τὰ ἔσχατα πορείαν αὐτῆς...».

Γνωστὸν ἀκόμη καὶ τοῦτο, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι Ἀντιοχείας, Ἑλλάδος, Ρωσσίας, Φιλανδίας κ.ἄ., διὰ τῶν Προκαθημένων αὐτῶν, εἰς δοθεῖσας εὐκαιρίας, ἐξήνεγκον τὰς ἀπόψεις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ὅπως τελευταίως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, προτεῖνον τὴν ἀναβολὴν ἐπὶ ἕντος τῶν ἐργασιῶν τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς καὶ τῆς Α' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως ἐπὶ τῶν ἐξ θεμάτων, ἔλεγεν εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα, τὸ φέρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀθηναγόρα, ὅτι τὸ ἀναληφθὲν ἔργον τῆς Συνόδου εἶναι τόσον μέγα καὶ σημαντικὸν (καὶ ἀνέλυε τοῦτο δι' ἄδρων γραμμῶν), ὥστε ἡ λελογισμένη αὐτῇ ἀναβολὴ νὰ εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν τελικὴν εὐόδωσιν τῶν σκοπῶν τῆς Συνόδου καθ' ἑαυτοῦς.

Ἄλλ' εἶναι γνωστὸν ἐπίσης, ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, τί δηλαδὴ ἀναμένουν αἱ Ἐκκλησίαι ἀπὸ τὴν ὑπὸ σύγκλησιν Σύνοδον καὶ ἀπὸ τὸ ἔργον αὐτῆς, ἐξεφράσθησαν καὶ ὀρισμένοι ἡμέτεροι Θεολόγοι, ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, κατὰ πολὺ συμβαλόντες εἰς τὴν προώθησιν τῶν σκέψεων ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Οὕτως ὁ Καθηγ. π. Ἰουστίνος Πόποβιτς, τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἕλληνας Θεολόγος κ. Χρῆστος Γιανναρῆς, πλειστάκις καὶ ἐκ ποικίλων σκοπιῶν, ὁ π. Ὀλιβιὲ Κλεμάν τῶν Παρισίων, ὁ Καθηγ. π. Ἰωάννης Μέγεντορφ ἐκ Νέας Ὑόρκης, ὁ Σεβ. Μητρ. Ὁρους Λιβάνου κ. Γεώργιος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ἀλλὰ καὶ πέρα τῶν ἀτόμων, ἡ ἐν Γαλλίᾳ Ὁρθόδοξος Νεολαία ἐν Συνεδρίῳ αὐτῆς (ἐν Ἀννεσὺ, 1971), ἡ Γεν. Γραμματεία τῆς ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθοδόξου Νεολαίας κ.ἄ. διετύπωσαν ἐνδιαφερούσας ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Εἰς ταῦτα προσθετέα καὶ ὅσα ἀπὸ Ῥωμαιοκαθολικῆς καὶ Προτεσταντικῆς πλευρᾶς ἐγράφησαν καὶ ὑπεστηρίχθησαν (π. Ἀντ. Βέγκερ, π. Γκαλλέ, π. Πέτρος Ντουπρέ κ.ἄ., ὡς καὶ τὰ περισσότερα ἐκ τῶν Περιοδικῶν τῆς Δύσεως, τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὰ Ὁρθόδοξα θέματα).

Μετὰ τὴν περιεκτικὴν ταύτην ἀνασκόπησιν τῶν ἀναληφθεισῶν θέσεων ἐν τῷ θεματι ἐπισήμως ἢ ἀνεπισήμως, φθάνομεν εἰς τὸ συγκε-

κρίμενον σημείον: Ποῖα τὰ Ὁρθόδοξα Desiderata ἐν τῷ θέματι τούτῳ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἡμῶν;

Ταῦτα συγκεκριμενοποιῦνται εἰς τὰ ἐξῆς κατὰ σειρὰν σημεία:

1. Εἰς τὸν χρόνον τῆς Θεολογίας, τὸ πρῶτον καὶ κύριον ἀναμενόμενον στοιχεῖον εἶναι ἡ διαμόρφωσις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ «Συνοδικῆς συνειδήσεως», ἰδίᾳ κατόπιν τῆς μακρᾶς «ἀποξενώσεως» τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν ἐκ τῆς συνοδικῆς «ἐμπειρίας» τῶν πρώτων αἰώνων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Τὸ τονιζόμενον τοῦτο σημείον τῆς «Συνοδικῆς συνειδήσεως» ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἐμπλέκει, ὡς εἰκός, καὶ τὸ εὐρύτερον ἐκκλησιολογικὸν θέμα, ἔχει δὲ ὡς ἄμεσον βῆθρον τὴν μὴ ἐπαρκῶς ἀναπτυχθεῖσαν ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Θεολογίᾳ Πνευματολογίαν, ἐκ τοῦ ἐξειλιγμένου συνδυασμοῦ τῶν ὁποίων θὰ προέλθῃ μία ὀλιγώτερον κανονικο-οργανωτικὴ καὶ ἀσφαλῶς περισσότερον πνευματοκεντρικὴ Ἐκκλησιολογία, τῆς ὁποίας καὶ ἔχει ἀνάγκην ἡ Ὁρθοδοξία.

2. Τὸ πρῶτον τοῦτο σημείον συνεπάγεται ἄμεσως ἐν δεύτερον, εὐθέως ποιμαντικὸν καὶ ἠθικο-πρακτικόν, ὅπερ καὶ ἐντοπίζεται εἰς τὴν συγκεκριμένην εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας νὰ προπαρασκευάσῃ καταλλήλως τὰ πνεύματα πρὸς μίαν τοιαύτην καθολικὴν καὶ συνολικὴν «Συνοδικὴν συνειδήσιν». Ἡ ἐν τῷ χρόνῳ τῶν Συνόδων, Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν, τὸ ἄπωτέρον καὶ τοῦ περισσότερον ἐγγὺς παρελθόντος, ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ πρέπει νὰ ἀποβῇ καθοδηγητικὴ διὰ τὰς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐν προκειμένῳ. Ἄλλὰ καὶ νέοι τρόποι προετοιμασίας τῶν πνευμάτων πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν καὶ ἐφαρμοσθοῦν, ἵνα μὴ αἱ Διοικοῦσαι Ἐκκλησίαι φωραθῶσι προτρέχουσαι τῶν ποιμνίων των, τὰ δὲ ποιμνία μὴ δυνάμενα νὰ συμβαδίσωσι πρὸς ὅσα αἱ Ἐκκλησίαι θὰ ἀπετόλμων. Ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔχει πολὺν καὶ σοβαρὸν λόγον. Αὕτη ἀπαιτεῖ σήμερον ἀπόλυτον τὸν συντονισμόν τῶν συνοδικῶν «παλμῶν» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μεταξὺ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ Πληρώματος. Θὰ προσέξωμεν δεόντως τὸ σημείον τοῦτο;

3. Ἀναμένεται ἐκ τῆς Συνόδου νὰ ἀποδειχθῇ αὕτη ἐπαρκῶς ἀλλὰ καὶ μεμετρημένως τολμηρὰ. Τολμηρὰ ὅμως ὄχι ἐν τῇ ἐκλογῇ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἐξεζητημένου θέματος συγχρόνου ἐπικαιρότητος, ἀλλὰ τολμηρὰ ἐν τούτῳ κυρίως: ἐκ τῶν ἐπὶ τάπητος πολλῶν θεμάτων νὰ ἐπιλέξῃ ἐκεῖνα, ἅτινα εἶναι περισσότερως φλέγοντα διὰ τὴν σύγχρονον Ὁρθοδοξίαν καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐπίλυσις καὶ τὴν Ὁρθοδοξίαν θὰ ὠφελήσῃ καὶ θὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν τὴν ὁμαλότητα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκασταχοῦ ποιμνία τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἀνακουφίσῃ. Ἐὰν θέματα, ὡς τὸ τῆς Δια-

σπορᾶς, ἢ τῆς Ἀδοκεφαλίας, ἢ τοῦ Ἐκκληίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ.ἀ., χρήζουσιν μιᾶς ἀμέσου ἀντιμετώπισεως καὶ λύσεως, πρέπει ἡ Σύνοδος νὰ φανῇ τολμηρὰ εἰς ταῦτα.

4. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὑπάρχει ἐν θέμα ὅπερ ἐπιθυμοῦν αἱ Ἐκκλησίαι νὰ τὸ ἴδωσιν ἀποσαφηνιζόμενον, τὸ ἐξῆς: Ἐκ τῶν εὐρέων θεμάτων τοῦ Καταλόγου τῆς Ρόδου ποῖα εἶναι τὰ ἀμεσώτερον ἐνδιαφέροντα, ποῖα ἄλλα πρέπει νὰ προστεθοῦν, ποῖα πρέπει νὰ ἐκπέσουν, ποῖας διατυπώσεως πρέπει νὰ τύχωσι ταῦτα ἐν τῷ Καταλόγῳ ὅσον καὶ ἐν ταῖς προταθησομέναις λύσεσιν; Ὑπάρχει ἀνάγκη θεολογικῆς διαπραγματεύσεως θεμάτων πίστεως καὶ δόγματος ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἢ ἀντιθέτως μόνον τὰ κανονικο-λειτουργικὰ ἐνδιαφέροντα τὴν Ἐκκλησίαν; Τοῦτο σήμερον συζητεῖται εὐρύτατα. Ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις ἔχει καθορίσει μίαν πρᾶξιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ ἡ Ὁρθόδοξος αὕτη Παράδοσις ἀπαιτεῖ τὸν σεβασμὸν τῶν παραδεδομένων. Ἄλλὰ μέχρι ποίου σημείου δυνάμεθα οἱ μὲν νὰ θεωρῶμεν τὴν Παράδοσιν ὡς παράγοντα ἀνασταλτικὸν ἐν τῇ ἐρεύνη τῶν φλεγόντων ζητημάτων, οἱ δὲ ὡς δύναμιν προωθητικὴν τῆς Ὁρθοδοξίας; Ποῖον ἐκ τῶν δύο ἴσχυει;

5. Ὅ,τι ἰδιαίτερος ἀναμένει ἡ Ὁρθοδοξία ἐκ τῆς Συνόδου εἶναι νὰ ἀποφύγῃ αὕτη τὰς θεαματικὰς ἐκδηλώσεις ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ θεσμοῦ τῆς Συνόδου. Ἡ Σύνοδος πρωτίστως εἶναι μία πραγματικότης πνευματικῆ, μία παρουσία τοῦ Παρακλήτου. Καὶ ὡς τοιαύτη εἶναι καὶ πρέπει νὰ μείνῃ σεμνὴ, ταπεινὴ, ἐξυπηρετικὴ τοῦ ἀτόμου καὶ ὄχι τῶν «ἀτόμων», τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι τῶν «Ἐκκλησιῶν». Ἦδη ὁ συνοδικὸς «θόρυβος» ἀπὸ τὰς Συνελεύσεις, Διασκέψεις, Συνεδριάσεις, Συναντήσεις, Ἐπαφὰς κλπ. κλπ. ἐν τῷ εὐρυτέρῳ χρόνῳ τῆς Δύσεως. ἀπὸ τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ τῆς Βατικανῆς Συνόδου μέχρι καὶ τῆς «Συνόδου τῶν Νέων», ποῦ ἐπιχειρεῖται εἰς τὸ Ταϊζὲ καὶ ἀλλαχοῦ, ἔχει δημιουργήσει ἐθισμόν καὶ κορεσμόν ἐν τῷ συγχρόνῳ χριστιανῷ. Ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις συνιστᾷ ἀσφαλῶς εἰς τὰς Ἐκκλησίας μας νὰ μείνουν σεμναὶ καὶ ταπειναὶ ἐν τῷ θέματι τῆς Συνόδου, διὰ νὰ ἀκροασθοῦν τί τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον λέγει εἰς αὐτάς, ὡς ποτε εἰς τὰς ἑπτὰ Ἐκκλησίας τῆς Ἀποκαλύψεως.

6. Ἐν ἕτερον ἀναμενόμενον στοιχεῖον εἶναι νὰ ἀποφευχθοῦν ἐπιμελῶς καὶ ὀριστικῶς αἱ κατ' ἄνθρωπον «συμπεφωνημέναι λύσεις», τὰ ἐκκλησιαστικὰ Compromis, τὰ ὁποῖα καταβιβάζουσιν τὴν Σύνοδον εἰς τὰ χαμηλὰ ὄρια ἐνός ἀνθρωποκρατουμένου Συνεδρίου καὶ ἐκδιώκουν ὀριστικῶς τὸν Παράκλητον. Οὗτος δὲν «πνεῖ» εἰς «συνοδικὰ κατασκευάσματα» ἀνθρωπίνης ἐμπνεύσεως καὶ κατευθύνσεως καὶ κο-

σμικῶν ἐπιδιώξεων καὶ πρωτοβουλιῶν. "Ἡ θὰ ἔχωμεν α' Ὁρθόδοξον Σύνοδον" ἢ θὰ καταλήξωμεν εἰς ἀπλήν συνέλευσιν «ὀρθοδόξων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν». Ἄλλὰ νὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις θὰ εἶναι σκληρὰ δι' ἡμᾶς, ἐὰν προτιμηθῇ τὸ δεύτερον σχῆμα.

7. Ὅτι ἰδιαζόντως ἀναμένεται εἶναι ἀκόμη καὶ αἱ ριζικαὶ καὶ ὀριστικαὶ λύσεις καὶ οὐχὶ αἱ ἐκκρεμότητες. "Ἡ θὰ ὑπηρετήσῃ ἡ Σύνοδος τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ εἶναι ὀλοκληρωτικὴ καὶ σαφής, ἢ θὰ καταδικάσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς «ἡμίμετρα», τῶν ὁποίων ὅμως ἀπρόβλεπτοι θὰ εἶναι — ἅς εἴμεθα βέβαιοι — αἱ ἐπιπτώσεις.

8. Τελικῶς ὅ,τι ἀπαιτεῖ καὶ ὅ,τι ἀναμένει ἡ Ὁρθοδοξία ἐκ τῆς Συνόδου εἶναι ὁ σεβασμὸς τῶν παραδεδομένων ἐν τῷ ἐνὸς πνεύματος λελογισμένης ἀναγεννήσεως καὶ ἀνανεώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ὅτι ζῶμεν σήμερον τὴν πραγματικότητα τῆς Συνόδου, ἵνα βιώσωμεν ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀλήθειαν, τὴν εὐθύτητα, τὴν ὀρθοπραξίαν καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν, τοῦτο εἶναι περιττὸν καὶ νὰ λεχθῇ. Ἄλλως δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ συγκληθῇ ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος αὕτη. Ὅτι δὲ ἀκόμη ζῶμεν τὴν πραγματικότητα τῆς Συνόδου διὰ νὰ ἴδωμεν αὖριον μίαν περισσότερον συγκεκροτημένην Ὁρθοδοξίαν ἐν μέσῳ ἐνὸς κόσμου διαλυομένου ἐν τῇ ἐκκοσμικεύσει, μίαν Ὁρθοδοξίαν ἀπαντῶσαν εἰς τὰ σύγχρονα προβλήματα τοῦ Ὁρθοδόξου ἀτόμου καὶ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ζωῆς, ἐν τῷ πνεύματι ὅμως τῆς ὀρθῆς βιωτικῆς καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ τοῦτο εἶναι ἐκ τῶς πάσης ἀμφιβολίας.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ μία τοιαύτη ἀποδοτικὴ ἀτμόσφαιρα διὰ τὴν Σύνοδον, ἀπαιτεῖται ὁ πολὺς ἐκεῖνος καὶ δεδοκιμασμένος σ υ γ κ ρ α σ μ ὸς τῆς ὀρθοδόξου τόλμης μετὰ τῆς καρποφόρου Παραδοσιοκρατίας. Καὶ εἰς τοῦτο ἀκριβῶς καλοῦνται σήμερον αἱ ἡμέτεραι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ.